

Czapka z wraka statku „General Carleton” (W-32)

NUMER INWENTARZA:

CMM/HŻ/2719

TYTUŁ:

Czapka z wraka statku „General Carleton” (W-32)

AUTOR:

nieznane

CZAS POWSTANIA:

przed 1785

TYP OBIEKTU:

ubiór

RODZAJ:

archeologia

WYSOKOŚĆ:

202 mm nie licząc frędzli

OBWÓD:

432 mm

DŁUGOŚĆ:

31.8 mm minimalna frędzli

DŁUGOŚĆ:

38.5 mm maksymalna frędzli

WŁAŚCICIEL:

Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku

SŁOWA KLUCZOWE:

ubiór, nakrycia głowy

KOLEKCJA:

ubrania i akcesoria żeglarskie

MIEJSCE POWSTANIA:

Szkocja lub rejon Bałtyku

MIEJSCE POZYSKANIA:

badania podwodne CMM

MATERIAŁ:

wełna

TECHNIKA:

szycie

MAT. I TECH. OPISOWO:

dzierganie/splot norweski

DZIAŁ:

Historii Żeglugi i Handlu Morskiego

LOKALIZACJA:

Spichlerze na Ołowiance w Gdańsku, wystawa

OPIS:

Dobrze zachowana dziana czapka ma niewielkie odbarwienia od dziegieciu. Pompon i dolne frędzle zrobiono z krajki: rozkręconych kawałków przędzy, przecigniętych przez pasek. Czapka ma cztery ozdobne pasy z kratkami i rombami z kontrastującej przędzy. Badanie wewnątrz ujawniło, że motywy te były robione na drutach splotem Fair Isle (w Polsce częściej określany jako splot norweski), w którym dwa kolory są wplatane w jeden rząd. Romby i kwadraty wykonywano przez splatania, a przędza nieużywanego w danej chwili koloru pozostawała pod spodem do czasu, gdy była potrzebna. Tworzy to charakterystyczny wzór luźnych, poziomych nitek na odwrotnej stronie. Ten styl dziergania jest jeszcze stosowany w Szkocji, więc czapka mogła powstać w tym regionie. Możliwe również, że czapkę tę wykonano w rejonie Bałtyku, być może w Skandynawii albo na Łotwie, gdzie kupił ją podczas rejsu któryś z marynarzy. Zabytek został wydobyty z wraka statku „General Carleton” (W-32). Był to drewniany żaglowiec, który zatonął pod koniec XVIII wieku w rejonie miejscowości Dębki, u ujścia rzeki Piaśnicy do Bałtyku. Wśród rybaków kaszubskich była o nim znana, przekazywana ustnie relacja. Próba jej potwierdzenia podjęta została przez dr. Michała Woźniewskiego, którego poszukiwania doprowadziły do lokalizacji wraka. O odkryciu zostało powiadomione CMM, gdzie wrak został oznaczony symbolem W-32. W rezultacie podwodnych badań archeologicznych prowadzonych na wraku wydobyto wiele różnorodnych, zabytkowych przedmiotów. Niektóre obiekty przetrwały w dobrym stanie zachowania (np. pozostałości ubrań) dlatego, że w wyniku katastrofy statku rozlał się przewożony dziegieć, który, zmieszany z innymi substancjami, utworzył naturalną warstwę izolującą przed wodą morską. Jednym z pierwszych zabytków wydobytych z wraka był dzwon statku, dzięki któremu zidentyfikowano nazwę, rok oraz miejsce budowy jednostki. Przeprowadzono też poszukiwania archiwalne w celu odtworzenia jej historii. Zabytki podnoszone z wraka rejestrowano w polowej księdze wpływów muzealiów. Łącznie podczas eksploracji pozostałości kadłuba zostało wydobytych ponad 775 zabytkowych przedmiotów. Wśród pozycji inwentarzowych znajdują się elementy takielunku oraz ładunek statku, uzbrojenie, narzędzia bosmańskie i szkutnicze, instrumenty nawigacyjne, sprzęt kuchenny-stołowy, ubrania żeglarskie i rzeczy osobiste marynarzy. Wszystkie przedmioty odkryte na wraku W-32 pochodzą z II połowy XVIII wieku. Charakterystyczne dla Wyp. Brytyjskich naczynia, fajki, punce na lufach pistoletów, fragmenty druków w języku angielskim oraz monety pozwalają uznać wrak za pozostałości brytyjskiego statku żaglowego, pływającego w latach 70. i 80. XVIII wieku. Zbudowany w Whitby, na wschodnim wybrzeżu Anglii, był określany tradycyjnie, tak jak inne budowane tutaj statki, mianem węglowca.

BIBLIOGRAFIA:

Ossowski, W., red., The General Carleton Shipwreck, 1785, Gdańsk 2008

CKWS
CENTRUM KONSERWACJI
WRAKÓW STATKÓW

NARODOWE
MUZEUM
MORSKIE
w Gdańsku

WIRTUALNE
MUZEUM
MORSKIE

Copyright © 2016 Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku. Niektóre prawa zastrzeżone

KONSERWACJA
I REWITALIZACJA
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Projekt Centrum Konserwacji Wraków Statków wraz z Magazynem Studyjnym w Tczewie – budowa infrastruktury kultury Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

WSPARCIE UDZIELONE Z FUNDUSZY NORWESKICH I FUNDUSZY EOG, POCHODZĄCYCH Z ISLANDII, LIECHTENSTEINU I NORWEGII, ORAZ ŚRODKÓW KRAJOWYCH.

[POLITYKA PRYWATNOŚCI](#)